

He fet un crit quan l'he vist: el mort no era el mort.

—Impressiona, oi? Està tan desfigurat...!

Ho ha dit amb un fil de veu i ha tornat a plorar. He deixat anar un sí petit per tenir temps de pensar. De pensar, i ara, què diantres faig.

No: el mort no és el meu mort. Es diu Ramon, això sí, però deu ser un altre Ramon. De quin Ramon es tracta, no ho sé. Bé, sí que ho sé, del Ramon de la vídua, de la Cristina que s'abraçava desconsolada a l'urna de vidre. L'he ullat altre cop pensant que potser la desfiguració no m'havia permès de veure'l bé, però no pot ser, no, ja pots quedar desfigurat en un accident, que el cabell no se't torna ros i arrissat com per art d'encantament. I, a més, jo no veig que aquest mort estigui desfigurat, si sembla que dormi plàcidament. Però a la vídua no li ho deu semblar, és clar. He estat a punt, però molt a punt de dir, ho sento, m'he equivocat de mort, i tant de bo ho hagués fet, perquè ara mateix no tindria el dilema que tinc de tornar o no tornar, i m'estalviaria moltes complicacions. Però hauria estat un cop dur per a la Cristina, ara que ja m'ha explicat tantes coses. Hauria estat in-

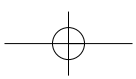
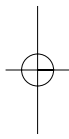
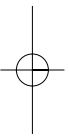
humà dir-li, perdona, és que el teu Ramon no m'interessa per a res, i oblida't del que hem parlat durant aquesta mitja hora perquè no era amb tu amb qui havia de parlar, adéu, encantat de conèixer-te. Ai, no, no podia fer-ho, perquè hauria quedat molt malament i aquestes coses acaba sabent-les tothom. He tornat a mirar el difunt, l'altre difunt, l'altre Ramon. La Cristina continuava plorant abraçada a l'urna. Està clar que, sigui qui sigui el mort, la seva vídua l'adora, tot i que s'ha captivat força mentre parlava amb mi.

De sobte, he tingut una idea i l'he deixat anar sense més:

—Hauria d'anar un moment al lavabo.

No ha quedat bé, ja ho sé, però és que havia de fugir d'allà de seguida. Ella, sense desfer l'abraçada amb el vidre, ha fet que sí amb el cap. I jo m'he escorregut cap a fora. I, de fora, cap aquí.

PRIMERA PART

I

S'ha mort en Ramon aquesta nit, m'han dit. Tornava a casa i es veu que havia begut massa. S'ha saltat un semàfor en vermell i l'ha envestit un cotxe. Ell anava amb moto.

Ha estat el cap de programes qui m'ho ha anunciat en entrar jo a veure'l al seu despatx. Com acostuma a passar amb aquestes coses, la informació m'ha estat donada de manera telegràfica, a trossets, com si fossin els titulars d'un butlletí de notícies: s'ha mort en Ramon era el titular principal, i després venien els detalls, la informació complementària. A mi se m'ha escapat una exclamació. El cap de programes ha conclòs la informació dient, avui ja n'hi ha un altre, no sé com es diu, el trobaràs allà, al despatx dels informàtics. És clar, he fet.

Recordo que mentre hi anava he tingut una sensació de fred, som com formigues, he pensat, en mor una i la substitueixen per una altra i la vida continua. Tot continua igual, sí.

Al tanatori se m'ha acudit d'anar-hi per la impossibilitat de fer acte de presència a l'enterrament demà, ja que és a l'hora en què faig el programa en directe.

Recolzat a la paret del lavabo, recapacito sobre tot això, hi dono voltes, penso on és l'error perquè no ho acabo d'entendre, el meu mort es diu Ramon i aquest també, és evident, i també és informàtic pel que m'ha semblat entendre. És el sùmmum de les casualitats, pot ser que hi hagi dos Ramons informàtics, un al costat de l'altre, en dues sales de vetlla diferents, sí, deu ser això, però m'estranya no haver trobat ningú més conegut pels voltants, és clar que m'he estat mitja hora parlant amb la vídua Cristina, ai, Senyor, i ara què faig. I ara què fas, Sergi, i ara què fas. Hauria de marxar, d'escapar-me, d'aprofitar l'avinentesa d'haver sortit de la sala per desaparèixer. Perquè com li dic que jo no treballava amb el seu marit. Com li dic que no del que abans li he dit que sí. De fet, no li he de dir ni que no ni que sí de res, però si m'he quedat mitja hora amb ella ha estat perquè no hi he vist ningú més, perquè m'ha fet pena, deu tenir la meva edat, que és la d'en Ramon i també la del seu Ramon, aquella edat en què se suposa que hem d'haver madurat ja, però això sí que no ho puc jurar perquè un mort, quan és mort, es torna com de cera, i la cera no té edat. No saps què és que et truquin i et despertin quan ets al primer son i et diguin, som la policia, el seu marit és a l'hospital i està molt malament. Aixecava els ulls per explicar-m'ho i jo veia que no sabia què fer per descriure-m'ho exactament, perquè jo en copsés tot l'horror, el de l'impacte de la trucada, ja podien fer-ho d'una manera més suau, se m'escapava a mi. Ja ho intenten, ja, feia ella, però no se'n surten, no sé, deu ser perquè són policies, no sé si és que n'hi ha algun d'especialista a donar notícies d'aquestes. Segurament sí, feia, jo, i mentalment imaginava ja una entrevista, ho he de dir a la Rosa sens falta, trec l'agenda i ho apunto, policia, sí, però ens portaran els mateixos Mossos de sempre i no sortirem

dels casos més cèlebres i de la política que hi ha al darrere. I jo voldria parlar de la vida i miracles dels Mossos, de com s'ho organitzen, i de com els ensenyen a donar males notícies, i qui és que les diu i com les diu, i si és millor dir-les de cop o a poc a poc. I no et van dir que era mort, demano per demanar a la Cristina, no, ja saps, no ho fan mai, i tu, és clar, t'aferres a l'esperança, i jo què sé, Sergi, i jo què sé.

Ara, mentre m'apunto això dels Mossos a l'agenda, ha entrat un noi al lavabo plorant. És jove i m'entendreu. Si fos una noia li demanaria què li passa i potser m'hi acostaria i li faria una carícia o li diria una paraula amable. Amb un noi, no goso, em talla fer-ho. Ves, quin disbarat, si ja es veu que se li ha mort algú com la mare i que encara és massa jove per pair-ho, així, de cop i volta. Deu tenir vint-i-pocs anys. Quan jo tenia vint anys no se m'havia mort ningú, encara, i era... bé, no sé com era, un baliga-balaga que és el que s'acostuma a ser en aquesta edat. No pensava, bé, sí que pensava, però només coses que en aquell moment em semblaven terriblement importants, i que ara se m'apareixen simplement com bestieses. Bestieses, quantes bestieses per arribar fins aquí. I et fas gran i creixes i se suposa que madures per arribar un dia en què t'equivoques de mort i no saps com sortir-ne.

He entrat al tanatori corrents, suat, amb el cap encara en l'últim convidat d'aquesta tarda, que pesat, era catedràtic, i a la Universitat no saben parlar per a la gent de fora, ho tinc comprovat, es pensen que tot volta el seu món caduc i pansit d'aules i despatxos de parets grogues. Amb això encara al cap, arribava jo, i em llançava a l'entrada del tanatori a mirar on era el nom del meu informàtic, en Ramon, el que s'ha fet tants tips d'aguantar els meus atacs d'ira continguda a deu minuts per a les quatre de la tarda, a l'hora de co-

mençar el programa amb tot penjat i sense guions, i jo maleint i la Rosa maleint i tothom maleint, i el pobre Ramon rebent sovint una bona col·lecció d'insults.

—Perdó, la tovallola...

—Ai, sí. Ho sento.

La tovallola. Quan jo era petit, jugava a posar-me la tovallola de la dutxa com si fos una capa i m'imaginava que era un rei i dominava tot un regne. Després de banyar-me, em plantava davant del mirall, era un carquinyoli esllanguit, jo, però amb allò al damunt tot canviava i em veia capaç de menjar-me el món. De vegades em quedava així una bona estona, sobretot si a fora hi havia baralles, perquè em sentia a recer de tot en el meu paper de monarca del lavabo. I, de cara al mirall, practicava mirades que poguessin impressionar els altres.

El noi et plorós allarga la mà molla i em fa fora del meu racó, perquè he anat a posar-me just al costat de les tovalloles de paper i ara ell té por de mullar-me per agafar-ne una. Ulls humits, mans humides. I tovalloles de paper, que no tenen res a veure amb les nobles capes de la meva infantesa.

Número 6 del primer pis. Número 2... 3... 5.... Quan he arribat al 6 jo creia que hi hauria força gent i no era així: de fet, només hi havia la vídua amb dues persones que ja es veia que esperaven que vingués el següent torn de visites per desaparèixer del mapa. Li he dit, sóc en Sergi, treballava amb ell, no sé si te n'havia parlat. Tot just dir això, me n'he penedit, perquè, si en Ramon li havia parlat de mi, no devia ser en gaire bons termes. Però, davant la meva sorpresa, la vídua ha engegat a plorar, ah, sí, sí, com no m'havia d'haver parlat de tu, si eres l'únic que li feia cas, l'únic que l'escoltava. Gràcies, gràcies.

Ens hem assegut. Era molt tard ja. Ella anava de negre però duia un bon escot i me l'ha ensenyat tota l'estona. Una manera com una altra de portar el dol, he pensat amb una mica d'ironia, aquestes coses me les miro amb condescendència i agraïment, no passa gaire sovint que aparegui una vídua a la teva vida i que, entre llàgrimes, t'ensenyi l'escot. És clar que jo no estava per escots, perquè a mi se'm removia la consciència. I només faltava que em digués que parlava bé de mi perquè encara se'm remogués més. He tingut en Ramon per un no ningú durant l'any que ha estat a la ràdio, l'he utilitzat i l'he maltractat psicològicament. I resulta que ell, després, arribava a casa i deia que jo era l'únic que li feia cas. Quan m'ha dit això la Cristina, aquesta petita consciència fosca que em rosegava l'ànima, s'ha bellugat encara més i se m'ha clavat en algun lloc molt tou. M'ha fet mal, vaja, i he pensat, per un instant, en el que em diu la Rosa, Sergi, ets un dèspota.

El noi del lavabo plora mentre s'eixuga. No puc més:

—Puc ajudar-te?

Ell alça els ulls i em mira:

—La mort és l'únic que no té solució. Gràcies de tota manera.

Feta la sentència, i després de mocar-se amb una d'aquelles tovallolletes, se n'ha anat. I jo m'he quedat sol amb el meu gran interrogant al cap.

Em dic Cristina, ha dit ella, i m'ha convidat a seure. I llavors m'ha explicat que en Ramon sempre m'esmentava i que jo em portava tan bé amb ell i que ell i jo érem tan amics. No sé què hauria fet sense tu, deia, i li tremolava la barbata una mica. Saps, com que ell era d'aquesta manera, almenys tu el calmaves i el feies anar pel bon camí. Jo pensava que tenia al·lucinacions mentre l'escoltava. De quin

bon camí devia estar parlant, Déu, si el bon camí me l'havia d'haver ensenyat ell a mi, una persona tan discreta i tan abnegada, i jo dient-li accelera, nen, que tinc pressa, va, que comença el programa, hòstia, no en tens ni idea, vols dir que has nascut per a informàtic. Totes aquestes imprecacions s'anaven repetint dins el meu cap mentre la Cristina parlava de com l'ajudava i de com érem tan amics.

I resulta que jo he vingut per tranquil·litzar-me la consciència, penso, mentre estiro una tovallola i m'eixugo la suor del front. No per res més, quina relació tinc jo amb ell, no ho sé, ara resulta que l'ajudava tant, o potser ho feia veure, mirant la Cristina se m'encenia una bombeta i em venia per pensar que en Ramon potser tenia complex d'inferioritat davant de la seva dona, és clar, no m'estranya, quin tros de dona, si fins i tot amb la cara desfigurada pel plor sembla una icona grega, i quins pits, ostres, Sergi, deixa-ho, deixa de pensar en això ara, quina falta de respecte, doncs en Ramon devia arribar a casa i devia fer veure que era el rei del mambo a la feina, devia ser això, hi ha gent que ho fa, que aparenta coses com aquesta davant de la parella o de la família o dels amics. I mira, feia la Cristina, tothom li deia que un dia s'estimbaria, i s'ha estimbat. Es veia a venir. Això darrer, es veia a venir, ho deia sense plorar, en un to gairebé indiferent, mirant no sé on, la paret devia ser el que hi havia darrere meu, i jo ja m'he imaginat una tragèdia psicològica terrible, pobre noi, de dia patia i de nit passava les penes de bar en bar. Bevia tant, feia la Cristina, jo no sabia què dir als nens. Aixecava el cap i, a traïció, m'adreçava una pregunta clau mirant-me amb ulls incisius, com ho portava, això de la beguda, a la feina. Oh, bé, bé, feia jo pensant si em sonava que en Ramon

fes pudor d'alcohol en cap moment, sí que en feia, de menjar, perquè quan teníem aquells problemes d'última hora era just després de dinar, i ell no sé on anava a menjar, però jo sempre pensava que en quedava ben impregnat, fins que un dia li vaig dir, vaja, no en tens ni idea i, a sobre, fas pudor. Va ser una gracieta que va fer riure l'equip, i jo també vaig riure una mica i vaig notar les seves mans que li tremolaven sobre el teclat, i vaig veure com premia els llavis, i jo li vaig donar un copet, vinga, que no n'hi ha per tant, au, ja està, doncs vés-te'n que això ho hem d'enllestir ara mateix. Què fas, home, no t'entretenguis, deixa'm seure, vés, vés.

I quan sortia de la feina es desfogava, és lògic. Però jo no li ho feia pas amb mala intenció, tot allò, eren bromes, pensava mentre contestava a la Cristina, no se li notava que begués, no es notava res. Treballava molt bé, era molt bon noi i sempre el fèiem anar per tota la casa, ja saps, els informàtics. Sí, feia ella, en un intent de somriure.

Me'n vaig, està decidit, em rento les mans, em torno a eixugar el front. Entra el noi dels plors, que ja hi torna, em faig una mica enllà perquè veig que se'n va directe a les tovalloles.

Un dia que jo m'havia acabat de dutxar i m'havia posat la capa-tovallola, va entrar el meu germà i em va trobar en plena exhibició monàrquica davant del mirall. El meu germà no em feia mai mal, però aquell dia va riure i em va ferir.

—Era... família? —demano al noi que s'eixuga la cara.

—Sí. La meva germana.

—Vaja, ho sento.

—Leucèmia. I només amb dinou anys.

—Ostres....

—No ens va dir res. No ho vam saber fins fa dos dies, ens van trucar de l'hospital. Ens ho hem trobat fet.

—Ostres....

He dit ostres dues vegades. Sergi, ets estúpid, Sergi, ets el realitzador del programa de ràdio més escoltat de Catalunya, et diuen que ets agut, directe, irònic, ràpid, divertit, i ara no trobes paraules, només saps dir ho sento, i després, ostres, ostres.

—Bé, adéu.

Se'n va i em quedo veient visions. El lavabo és fosc i la llum que es reflecteix a la paret fa pampallugues que juguen a enlluernar-me les ninetes. Abaixo el cap i recordo que tot just fa un quart d'hora, la Cristina m'ha donat molt especialment les gràcies, saps, ha dit, em sembla que tu ets l'únic que vindrà avui. Aquells dos d'abans eren cosins. No l'estimaven gaire a la feina, oi que no, se li han empenat els ulls de llàgrimes quan m'ho ha demanat, i a mi m'ha semblat que s'havia adonat que en Ramon li deia mentides i que en realitat era un no ningú i el tractaven exactament com a un no ningú. El tractàvem, vaja, el tractàvem tots així. No saps què suposa per a mi que hakis vingut, eres tan important per a en Ramon, i ara ho ets per a mi, en pots estar segur. Demà, a l'enterrament, vindrà només la família, ja ho veuràs. No hi haurà ni una ànima, dius que no pots venir, oi. M'ho ha dit com si li anés la vida, en realitat m'estava dient, vine, si us plau. Doncs no puc, no, he contestat, m'he imaginat dient al cap de programes que no podia fer el programa jo perquè havia d'anar a l'enterrament del Ramon informàtic, o sigui missió impossible, però això ho hauria d'entendre la Cristina, ja saps que la meva feina és complicada de deixar així com així. És clar, ha fet ella. Em quedaré una estona més, això sí, he fet. I aleshores,

ai, aleshores, ha fet un somriure com si fos cabdal que em quedés una estona més, com si fos essencial, vaja, i ha dit, de debò, és que, és que. És que, es quedava així i s'ha posat a plorar altre cop. Estic molt sola, molt. No tinc ningú. Vaja, jo no sabia si posar-li una mà al damunt o no, si consolar-la o no. No sabia què fer, i he optat per demanar si podia veure'l. I quan me l'ha ensenyat, jo m'he endut l'ensurt més gran de la meva vida. Però això ha estat després del meu discurs.

No me'n puc anar. Si he tractat en Ramon com l'he tractat i ara deixo la vídua d'un altre Ramon sola, se m'empassarà l'infern. I ho sabrà tothom demà mateix. Vés a saber de qui és aquesta vídua, però jo ara tinc temps i no costa gaire fer el paper d'amic del marit, no n'hi ha per tant, tampoc. Seu, dona, seu, se m'ha abraçat abans i l'he hagut d'acostar a una cadira, en Ramon era molt especial encara que no ho semblés, saps, ho deia entre sanglots, i per mi va fer tant, tant, era fa molts anys. Jo no sabia què dir, no estic acostumat a consolar vídues, bé, això no és del tot cert perquè una vegada en vaig consolar una però d'una altra manera. S'ha fet un silenci incomodíssim, i al final he decidit treure'm unes quantes frases fetes de la butxaca, els que parlem amb un microfon al davant en sabem força, d'això, tants anys a primera línia de foc ensenyen a aparentar el que no es té.

Que fort, això d'en Ramon, ha dit aquest matí la Rosa fent els ulls petits. Estaven tots blancs, a l'equip. Ningú no deia res, fins i tot la Mone, que no calla mai, estava de cap a l'ordinador, aparentment concentrada, sense pronunciar ni un sol molt. La mort s'havia apoderat de l'esperit de l'equip. Algú sap quan és l'enterrament, he demanat mirant la Rosa, perquè la Rosa normalment ho sap tot. Demà

a la tarda, a l'hora del programa. Vaja, quina llàstima, he fet, content per dins, perquè jo demanava quan era l'enterrament perquè s'ha de demanar i perquè s'hi ha d'anar, però no em venia gens de gust. I què fareu, vosaltres. Doncs què vols que fem, no res, fer el programa. En Jordi guionista, sempre tan pràctic, ha alçat una mica les espatlles, jo no hi tenia tanta relació com això, no sé. Ja, és el que ens passa a tots, he començat a sentir, i una veu que deia, finalment, ets tu el que més hi parlava. L'esbroncava, deveu voler dir, he pensat. I m'he adonat, mirant-los, que sí, que volien dir això, que m'estaven retraient amb els ulls que jo l'esbroncava i que no el deixava viure. I llavors m'he trobat amb els ulls de la Rosa, que ha desviat la mirada, i la Rosa no desvia mai la mirada. M'hi he acostat i, en veu baixa, li he dit, tu creus que hi hauria d'anar, oi. Sí, jo crec que hi hauries d'anar, m'ha contestat.

Si la Rosa ho creu, jo hi vaig sortint del programa. I llavors em trobo amb el que em trobo. La vídua Cristina plorant i jo consolant-la i parlant-li de la vida i de la mort.

He de sortir d'aquí, he de veure si en Ramon és en alguna de les sales del costat. Potser m'he equivocat. Obro la porta del lavabo i trec el cap a fora. Espero que no em reconegui ningú, fa temps que no faig res per a la televisió, i la gent s'oblida aviat de les cares, ara fins i tot me n'alegro. Aquí hi ha una sala plena de gent a dins i a fora. Hi distingeixo el noi plorós d'abans recolzat a la paret i, al seu costat, un nen que també impregna de llàgrimes un mocador blanc. Deu ser l'altre germà. El món és ple de germanes i de vídues. Aquí, doncs, no hi ha el meu Ramon perdut, perquè es tracta d'una dona. M'acosto a les altres sales, a les del costat de la de la Cristina, i no hi ha cap Ramon. Com que veig que ella és a dintre, m'acosto al cartell on posa el

nom del mort. Ramon Garcia Sensat. És clar, el meu també es diu Ramon Garcia, però no sé si això de Sensat coincideix, ja és demanar massa. Veig que només hi ha un pis de sales de vetlla, el de la Cristina i l'altre Ramon. No res, doncs, cap equivocació de pis, tampoc. No hi ha més morts que els quatre d'aquesta planta.

De cop, recordo que porto el mòbil i torno a entrar al lavabo. Abans de fer-ho, se m'escapen els ulls cap al noi plorós, que veig que m'està mirant. Deu pensar que em passo la vida rentant-me les mans o posant-me al costat de les tovalloles per fer la guitza als que en volen agafar. Tant és, que pensi el que vulgui. Truco a la Rosa.

—Rosa, sóc en Sergi.

—Digues.

—Escolta, on era això d'en Ramon?

—Com? Encara no hi has anat?

—Sí, sí... però és que... m'he equivocat.

—Ostres, Sergi, ets un desastre. Ara potser faràs tard... És al tanatori de Sant Gervasi.

—Vaja.... ja ho entenc. Sóc al de Les Corts.

—Doncs ja et pots espavilar perquè deuen tancar... Al final, en Jordi i la Mone han anat cap allà.

La Rosa deu haver pensat que m'he adonat que m'havia equivocat quan he vist que no hi havia el nom d'en Ramon; la Rosa no té ni idea que la meva equivocació és molt més greu, que he consolat una vídua i que ara, si me'n vaig, la deixaré penjada, ella que no té ningú. Quina mena d'home deu ser aquest Ramon, el de la Cristina? Quina mena d'home devia ser, vaja, si no tenia amics ni res... Devia ser una persona ben estranya, confesso que se'm menja la curiositat. Mentre plego el telèfon, me'l guardo a la butxaca i em rento les mans perquè si torna a entrar aquell noi no

es pensi que faig vida de lavabo, em torno a demanar a mi mateix què faig, calculo temps i distàncies, també calculo mandra d'anar d'un lloc a l'altre, i també, malgrat jo mateix, em començo a deixar atreure per la idea de descobrir un món nou, que és el de l'altre Ramon i el de la vídua Cristina. Per què està tan sola? Per què ningú no li fa cas?

Em decideixo, torno a agafar el telèfon i marco el número d'en Jordi guionista.

—Jordi, sóc en Sergi.

—Sergi, on ets?

—M'he equivocat de tanatori i ara ja és molt tard. Digues alguna cosa a la família, si us plau, digues que he hagut d'atendre una urgència.

—Mira que ets despistat, Sergi... No et preocupis, ja inventaré alguna cosa.

—Gràcies, Jordi.

Quan dic, gràcies, Jordi, m'adono que gairebé mai no li dic gràcies a ell, per no dir mai, no recordo l'última vegada que ho vaig fer. Una paraula amable, tanmateix, havia estat una queixa que havien traslladat ell i la Mone com a guionistes a la Rosa perquè sabien que la Rosa m'ho diria, i ella m'ho va dir, sí, i jo em vaig enfurismar perquè no m'ho havien dit directament a mi i perquè em semblava que estaven intrigant a les meves esquenes. A més, és la seva feina, a mi ningú no em diu mai gràcies per fer el programa. Només m'esbronquen. Doncs jo també ho faig amb ells, que per això són el meu equip. I que per això els paguen. Els ulls de la Rosa s'havien endurit, tot i que no havia dit res més, res de res. Havia girat cua i havia marxat.

Sempre m'ho fa, això, la Rosa, maleït sia. I jo no sé com reaccionar. I se'm queda l'estómac encongint i em sento mala

persona, i jo no sóc mala persona, ostres, jo només tinc febleses com tothom.

M'eixugo, ara jo, amb les tovalloles de paper, i, sospirant, surto a fora. La sala de vetlla del Ramon mort i la Cristina viva m'atreuen com un imant, no sé per què.

I, al cap i a la fi, no deu pas costar tant fingir que sí que érem amics, amb en Ramon ros.